

ELŐFIZETESI ÁR:

Egész évre. . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKENT EGYSZER:

szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. Ide küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vál-
lalat irodája. Ide küldendő
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMŰVELŐDÉSI ÉS KOZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** * Felelős szerkesztő: **KONCZ AKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VALLALAT.**

A Hortobágy hasznosítása.

A Hortobágy hasznosításának ügyében f. hónap 16-án ülés volt a városházán. Az ülésen *Kovács József* polgármester elnökölt. Jelen voltak: *Király Gyula* gazdasági tanácsnok, *Aczél Géza* főmérnök, *Márton Imre*, *Juhász Ignác*, *Szentesi János* és *Polgári József*.

A tárgyalás ez alkalommal sem vezetett semmi pozitív eredményre, amennyiben *Kertész János* és *Polgári Bálint* kijelentették, hogy nincs módjukban a Hortobágy hasznosítására javaslatot tenni, mivel gazdátársaikkal még e tekintetben eszmecserét nem váltottak. Nevezettek különösen hangsúlyozták, hogy főleg azért késnek a javaslattal, mert nem látják tisztázottnak a Hortobágy tulajdonjogának kérdését és ebben a bizonytalanságban nem vállalhatják el gazda- és birtokostársaikkal szemben a felelősséget.

Juhász Ignác bizottsági tag sajnálattal hallja a Hortobágy tulajdonjogának feszegetését. Ez a kérdés már régen tisztázva van. A Hortobágy a városé. És ha örökösen ezen kérdést feszegetjük, nem fogunk haladni, már pedig kívánatos, hogy a Hortobágy hasznosításának kérdése úgy a városra, mint a gazdaközönségre nézve kedvező elintézet nyerne.

Márton Imre bizottsági tag szintén ily értelemben szólalt fel.

Juhász Ignác és *Márton Imre* bizottsági tagok jogi felvilágosításait igen jó volna, ha a gazdák megszívlelnék. Nincs helye ugyanis a vitának a felett, hogy kié a Hortobágy. Ez a kérdés teljesen kikapcsolandó a Hortobágy hasznosításának ügyéből és ha ezen tulajdonjogi kérdésen fogunk nyargalászni, üdvös eredményre nem fogunk jutni. A városnak a Hortobágy hasznosítási terve nem a gazdák ellen irányul, hanem éppen azt akarja elérni, hogy a rengeteg kihasználatlan terület egyrészt a közköltő csökkentése céljából hasznot hozzon a házipénztárnak, másrészt az országban most már sehol sem üzött meddő gazdálkodást akarja eredményessé tenni.

Elmondtuk már mi itt is, másutt is, hogy Debreczen sz. kir. város törvényhatósága és a városi tanács, midőn munkaprogramjába a Hortobágy hasznosításának kérdését felvette, első sorban is a gazda- és birtokos osztály érdekeire gondolt. Becsületes, tiszta szándéku munkájában nem is sejtette, hogy éppen azon részről kötik meg a haladás kerekét, ahol legtöbb támogatást remélt. A kérdés vitatásánál előhozakodtak a tulajdonjog kérdésével és nem hallgatva, illetőleg nem fogadva el a tiszti főügyész szabatos, világos és meggyőző fejtegetéseit, folytonosan azt hangoztatják, hogy a Hortobágy nem a városé, hanem a gazdaközönségé. És ezen téves alapon indulva, a városi tanács idevonatkozó törekvésében érdekeik sérelmét látják és elfogultságukban lépten-nyomon megakadályozzák ezen régen huzódó ügynek megoldását.

Sűrűn hangzik fel a panasz a közköltő miatt. És míg más városok polgárai a városi tanácssal egyetértő szellemben fáradoznak a városi közjövödelmek fokozásán és megnyitnak minden oly bevételi forrást, mely eddig zárva volt, nálunk önmagunk java és érdeke ellen dolgozunk és meddő jogi vitákba bocsátkozunk, ahelyett, hogy egyesült erővel gyarapítanánk házipénztárunk jövedelmét, kisebbítve a közköltőt, mely éppen abból ered, mivel nem használjuk ki a jövedelmi forrásokat.

A Hortobágy hasznosításának kérdéséről igen sokat irtunk három év alatt. A kérdés megvitatásánál részrehajlást senki sem vethet szemünkre. Tudjuk, hogy nem védünk népszerű dolgot, de annyira megvoltunk és megvagyunk győződve a városi tanács idevonatkozó álláspontjának helyességéről, hogy egyebet nem irhatunk, mint amit megirtunk. Minden egyes írásunkban hangsúlyoztuk azonban azt, hogy ezt a nagyon fontos és városunk gazdasági életében egy új korszakot teremtő kérdést a gazdaközönséggel egyetértőleg kell megoldani. Ily szellemben kezdte meg a városi tanács is a tárgyalást, nem ötletszerű tervet bocsátott a hasznosításra kiküldött bizottság rendelkezésére, hanem tág mezőt nyitott nemcsak a lényeg, hanem a kivitel módozataira nézve is. Nem egy ülés és értekezlet volt azóta, sőt néha-néha mintha az ellentétek éle tompult volna és a különböző véleményeket egymáshoz közelíteni láttuk volna. Aztán beállott a stagnálás, majd szőnyegre került ismét a Hortobágy tulajdonjogának kérdése és azóta folyton kísért az efelett való meddő vitatkozás szelleme. Jól mondták a legutóbbi ülésen, hogy a Hortobágy tulajdonjogának feszegetése nem viszi dülőre a Hortobágy ügyét, hanem kátyuba juttatja. Igaz, okos jövendőlés ez és éppen ezért nem szabad engedni, hogy ez a kátyuba juttatás megtörténjék...

A nem régen elhunyt nemzetgazda *Forster Géza* egy, a télen hozzánk intézett levelében a Hortobágy hasznosítása kérdésének mielőbb és kedvező irányban való megoldását Debreczen sz. kir. város legnagyobb és kiszámíthatatlan értékű nyereségének jelezte, sőt rámutatott arra a nagy igazságra, hogy Debreczennek egyenesen kötelessége ezen kérdés gyors megoldása. És nemcsak ő, hanem mindannyian belátjuk, akik a Hortobágy mostani gazdálkodási életét ismerjük, hogy vagyoni nézőpontból valóságos bűn a mostani rendszer fentartása. Nemcsak a modern agrikultura nézőpontjára helyezkedve mondjuk ezt, hanem saját érdekünket védelmezzük, mikor a Hortobágyon intenzívebb gazdálkodást, esetleg ipari élettel összekötött gazdasági életet szorgalmazunk. Nem szabad tovább is kihasználatlanul hagyni annyi földet, amennyit a szerencse juttatott birtokunkba. Ki kell a föld kincsét aknázni és mikor a föld gyümölcsét megkapjuk, még mindig lehet olyan állat-

nagy fordulat áll be ez utóbbi téren, hogy össze sem lehet hasonlítani a mostanival. A benyújtott javaslatok, melyek valamennyien értékesek, ugyanezt hangoztatják és mi nem vagyunk, mert nem lehetünk annyira elfogultak, hogy a szakférfiak gyakorlati tapasztalatokon nyugvó érdemes munkáját lekicsinyeljük. A hangoztatott megoldási módoknak akár egyike, akár másika közel jár az óhajtott célhoz és a legcsekélyebbje is a mai állapothoz képest mesés haladásnak volna alapja.

A Hortobágy hasznosítási kérdés megoldásának ellenzői ok nélkül való félelmet képviselnek, mikor igazán halványszinű és erőtlén argumentumokkal harcolnak. Sőt önmaguk érdeke ellen vétenek, az nyilvánvaló. De vétenek a város jól felfogott érdeke ellen is, mert késleltetik a házi-pénztár jövedelmi forrásainak megnyílását. Mert talán senki sincs közöttünk, aki meg volna elégedve a Hortobágy mai tiszta jövedelmének eredményével, mert az 1906. évi zárószámadásban azt találjuk, hogy a Hortobágy rovatánál bevétel gyanánt 226,722 kor. 33 fillér volt előirányozva és az e címen jelzett kiadási rovat 141,991 kor. 47 fillért tüntet fel, vagyis a Hortobágyból a város házi pénztára 84,730 kor. 86 fillért vett be. Most már, ha ezen 84,730 K 86 fillér bevételt elosztjuk 42,000 holddal, egy holdra esik 2 kor. 01 fillér jövedelem.

Nem kell azonban elfelednünk, hogy az itt kimutatott jövedelem nem marad meg a házi pénztárban, mert abból körülbelől 40,000 koronát adunk ki a sáskairtas költségeire. Nem lehetetlen azonban, hogy ez a csapás jövőre is meglátogat bennünket és így e címen új terhek szakadnának. Így aztán a 84,730 kor. 86 fillér jövedelem is megfelelődik és ez esetben holdankint csak egy korona jövedelemet hoz a Hortobágy.

A számok beszélnek! Ezeket megcáfolni nem lehet és aki ily csekély jövedelemmel beéri, azt a Hortobágy hasznosításának üdvös voltáról meggyőzni nem lehet.

Elismerjük, hogy a Hortobágy hasznosítása kérdésének megoldása veszélyezteteti egyesek magánérdekét, talán mint a deák mondja: „Hinc illae lacrymae“. Ámde egy város helyes vezetése, öntudatos gazdasági politikája az ilyenfajta könnyekre nem tekinthet. De a polgároknak is le kell mondani az önös érdekek további hizlalásáról, mert előbb való a közjó, mint az önösség szülte, jogosulatlan törekvések. És éppen azért, ha segíthetünk valamelyes uton a közköltő apasztásán, ha eddig ki nem aknázott kincses bányában dolgozhatunk, vétek volna figyelembe venni egyesek érzékenykedését.

Nem volt még oly gondolkodó idegen, lett légyen az nemzetgazda, vagy más egyéb, aki a Hortobágyon keresztül ment, hogy el ne csodálkozott volna a mi gazdasági rendszerünkön, vagy inkább rendszertelenségünkön és maradiságunkon. Egy néhány ezer jószágot látott a Hortobágyon, no meg csalóka délibábot, egyebet semmit. A világotjáró ember szeme megakadt a nagy pusztán. Kereste a modern agrikulturát, de vigyázó szeme nem tudta azt felfedezni. És bizonyára elvitte hírünket a mesze idegenbe és elmondta, hogy Magyarországnak, az egykori Kanaánnak van egy városa, amely 42,000 holdnyi birtokát csak azért tartja, hogy néhány ezer darab lábas jószág legelésszen a tenger földön, melynek okszerű kihasználása nemcsak visszahozná azt a boldog időt, mikor a debreczeni adófizető polgár a közköltőt nem ismerte, hanem a házi pénztár jövedelmét nagy mértékben gyarapítaná.

A folyó hónap 16-án tartott ülés a további javaslatok

beszámolására 30 napot adott a kisebb bizottságnak. Helyeseljük Aczél Géza főmérnök indítványát és hisszük, hogy ezen idő alatt a gazdaközönség is belátja, hogy a saját érdeke is kívánja a megoldást. Mi magunk részéről nem oszthatjuk Szentesi János bizottsági tag aggodalmát, nevezetesen azt, hogy ő azért ellenzi a Hortobágy hasznosítását, mert a jövő nemzedék állattenyésztését veszélyeztetve látja a hasznosítással, illetve a legelő föld apasztásával. E pontnál nagyot téved Szentesi János biz. tagtársunk, mert a hasznosítási tervnek nem az a vezető gondolata, hogy az állattenyésztést korlátozza, hanem éppen ellenkezőleg a nagy kiterjedelmű föld eddig elrejtett és ki nem használt kincseivel kapcsolatosan modernebb legeltetési rendszert akar ott meghonosítani.

A Hortobágy hasznosításának kérdésével oly régen foglalkozunk már, hogy igazán kívánatos annak végleges megoldása. Kérve kérjük gazdaközönségünket, hogy ne huzák-halasszák továbbra is az ügy megoldását. Az új eszmék, a hasznos tervek rendszeresen a szükség talajából fakadnak fel. A szükség ilyen talajában termett meg a délibábos pusztá hasznosításának terve is. Az eszmét lehet álokoskodásokkal, az önösség fegyverével gyöngíteni, de megölni, eltiporni nem lehet. A haladás szekere nem állhat meg és akik azt haladásában gátolják, meddő munkát végeznek, mert az idő s az eszme ereje és a jövőbe látók energikus munkája, ez a hármasság nélkülök, sőt ellenükre is diadalra viszi az ügyet.

És mivel a nagy Hortobágy gazdasági életének legjobb és lagalaposabb magyarázója városunk érdemes gazdasági tanácsnoka Király Gyula, leghelyesebb volna, ha a különböző javaslatokból olyat készítene, mely az igényeket kielégítené és a különböző nézeteket összeegyeztetné. Kérjük azért az ügy nevében, hogy ne ragaszkodjék az általa készített és már egykor tárgyalt javaslathoz, hanem dolgozzék ki egy újat. Erre valóban ő a leghivatottabb és tapasztalatai felhasználásával igen sokat lendíthet a hasznosítás keresztülvitelén.

Debreczen sz. kir. város háztartásának egyensúlyát tekintve, hogy kebelében nagy alkotások várnak megvalósításra és áldozatkészsége a közel jövőben is nem egyszer lesz próbára téve, csakis a Hortobágy hasznosítás kérdésének helyes megoldása tarthatja fenn. A nagy pusztából meríthet még életerőt, ebből táplálkozhatnak évtizedeken, sőt századokon keresztül és teljesítheti ama nagy kötelességeket, melyeket hire és neve reá ró. Ellenben, ha eldobja magától a segítő kezét, ha eltűri, hogy parlagon maradt földjében kihasználatlanul heverjen a sok kincs, akkor válságba juthat és haladásának eszközeit polgárainak évről-évre szaporodó közköltőjében lesz kénytelen biztosítani.

Ezt az időt ne várjuk be, hanem valamennyien kezét fogva, egymást támogatva oldjuk meg a hasznosítás kérdését mindannyiunk hasznára.

Koncz Ákos.

A kulturpalota ügye.

(K) Sok szó esik mostanság a vidéki kulturházak ügyéről, melyet vallás- és közoktatásügyi miniszterünk Apponyi Albert gróf vett gondjaiba. Ezen kulturát nevelő törekvésnek az a célja, hogy vidéki kulturpontokat teremtsen és ezáltal a szépeknek, jónak és nemesnek szeretetét a szívekben felköltse és ébren tartsa.

Városunkban is nagy szükség van egy ilyen kulturpalotára, nemcsak azért, mert kulturális megnyilatkozásunknak nincs egyetlen alkalmas helye, hanem mivel csakis egy ilyen házban lehet egyesíteni a közművelődési tényezőket és együvé terelni a szellemi élet iránt érdeklődő lelkeket.

Apponyi Albert gróf városunkat államsegélyben részesíti a kulturpalota építésében. A törvényhatósági bizottsági közgyűlés már régen megszavazott ezen célra egy nagyobb összeget. A kulturház tehát meglesz, most már csak az a kérdés, hogy hol épüljön a kulturpalota. E tekintetben igen eltérők a vélemények és nézetek, egyben azonban az illetékes köröknek meg kell egyezni, nevezetesen abban, hogy a kulturpalota oly helyen épüljön, ahol arhitekturai szépségével emelje a várost és mindenki által könnyen és keresés nélkül megközelíthető legyen.

És bár óhajtanánk, hogy kulturális intézményeink épületei ne egymáson legyenek csoportosítva, hanem a város főbb utcáin nyerjenek elhelyezést, nagy hibának tartanánk, ha a tervezett kulturház például a Hatvan-utcán, a város által megvelt volt kamara telkén épülne fel. Igaz ugyan, hogy ezzel nagyot épülne a nevezett utca, az is való, hogy a telek nagysága is megfelelné, de a központtól kiesvén, nem tűnnék szemébe az idegennek. Más városokban is a kulturpalota a város szívében van elhelyezve és már jellegzetes építésével is az idegennek szemébe ötlük önkénytelenül.

Nálunk a kulturpalota építésére legalkalmasabb hely a Piac-utca és pedig az ugynevezett Tábornoki-ház telke, mely kibővülve a Szikszay-féle telekkel teljesen kielégítené minden igényt. Az ezen telektömbön építendő palotában tágas otthont nyerne évről-évre gazdagodó városi múzeumunk, a Csokonai-kör és egy oly terem volna építhető, melyben egyes ünnepi alkalmakkor, nagyobb szabásu ünnepségek rendezésénél városunk nagyközönsége elférne.

Sokan ellenvehetnék, hogy ezen telektömb ára magas, ámde nem szabad elfelejtenünk, hogy más városok is nagy áldozatot hoztak a kulturház céljaira. Mi sem zárkozhatunk el és ha már kulturpalotát építünk, legyen az úgy elhelyezés, mint célszerűség és arhitekturai nézőpontból olyan, mely megfelel a célnak, mely létét sürgeti.

A kérdést az illetékes körök bizonyára körültekintően és szeretettel fogják tárgyalni. Kulturügyeink vezetőjének Oláh Károly tanácsnoknak bizonyára első gondját képezi ezen terv mielőbb történő kiépítése. Mint minden munkáját, úgy ezt is bizonyára nagy körültekintéssel fogja megoldani. Bizunk enerzsiájában, mert gondos keze alatt már sok intézményünk izmosodott meg és az eszme sikere, melyet felkarolt, nem hagyta cserben egyszer sem.

A kartársi érintkezés.

— Válasz egy levélre. —

Levelt kaptam a napokban egyik tisztársamtól. Egy pár sor amit ír, de minden szavában szinigazság, meg egy

hivatali testület barátságos társadalmi érintkezésben él egymással, addig mi, városi tisztviselők egymásra nézve úgyszólván idegenek vagyunk és egymást alig ismerjük, sőt talán még egymást le is kicsinyeljük.

Mivel a levél hozzám íródott, udvariasság és kötelesség és az író iránt barátságom azt parancsolják, hogy ne hagyjam felelet nélkül a nyilvánosság elé szánt sorokat.

Bizony-bizony úgy áll a dolog, hogy mi, városi tisztviselők a hivatalos érintkezésen kívül igen ritkán találkozunk. Hivatalos dolga végeztével kiki hazatér, üres óráiban más társaságokat keres, egyáltalában nem fejtve ki semmi törekvést arra nézve, hogy valami uton-módon a kartársi összetartozandóság érzetét nevelje. Ennek okát azonban nem tudtam még megtalálni. A mi tisztikarunk intelligens elemekből áll. Műveltség, tudás, lelki nemes tulajdonokban gazdag. Meg is van kinek-kinek a maga barátja, bizalmasa, talán köre is, de ez a kör olyan szeges dróthálózattal van körülvéve, hogy ugyancsak nehéz oda valakinek bejutni. Külön-külön kis társaságok alakulnak ekképpen, ahol elvéteve lehet látni több városi tisztviselőt. Mi mindenütt jól tudunk szórakozni, csak tisztársaink körét nem bővítjük. Pedig egyek vagyunk a fárasztó munkamezőn, egymást támogatjuk a közigazgatás követelte dolgokban, szeretjük, becsüljük is egymást, nem fenekedünk egymásra, mert tőlünk hivatalos, kollegiális érzést tanulhat az egész ország tisztikara, de a városházán kívül majdnem idegenül nézünk egymásra.

Eltekintve attól, hogy ez gyöngíti a társadalmi élet erejét, alkotó képességét és melegét, igen hátrányos a városi ügyekre is, mert apróbb-nagyobb barátságos összejövetelek alatt igen sok ügyet beszélhetnénk meg és igen sok üdvös eszme kerülne szőnyegre. A harci diadal sorsa nem mindig a vezérkartól függ és a közkatonák nélkül nem lehetne ütközetet nyerni, — legfeljebb papiroson. Az ilyen összejöveteleknél nemcsak kedélyünk frissülne fel, hanem sok közös vágyunk ölthetne testet.

Mintegy másfél évtizeddel ezelőtt a tisztviselők rendeztek havonként egy-egy összejövetelt. A nemes szándék azonban kicsinyes okokból csődöt mondott. Tudom az okot is, de elhallgatom, mert gyermekes felfogásnak, sőt nevetségesnek tartom azt, mikor egyesek mindenáron falakat akarnak építeni a magukfajta, hasonló műveltségű emberek között.

Nem szeretnénk, ha ezen kérdés tárgyalásánál benünket valaki félreértene. Nem havi lakomákat akarunk mi összehozni; t. barátom hozzám intézett levelének sem ez a célja, hanem azt óhajtanánk, hogy a tisztikar ne csak a hivatalban érintkezzék egymással, hanem a városházán kívül is. Ezek az összejövetelek bizony kevés költségbe kerülnének és meghoznák azt a hasznot, hogy mikor egy táborra van szükség, senki se hiányozzék onnan.

Honnan és kitől induljon ki ez az összetartást megindító mozgalom — nem jelzem, azt azonban szívesen venném én is, talán tisztársaim közül is többen, ha gyakoribb barátságos érintkezéssel erősítenék a kartársi viszonyt.

K. Á.

A villamos világítás.

Debreczen sz. kir. város tanácsa és a debreczeni világítási vállalat igazgatója a következő felhívást intézték városunk közönségéhez:

Az épülőfélben levő városi villamos telep előreláthatólag a jövő március hó folyamán meg fogja kezdeni műkö-

dését. Az utcai hálózat építése a napokban veszi kezdetét; a világítási és erőátviteli házi berendezések mostantól fogva szintén munkába vehetők.

A villamos áramot használók érdeke és biztonsága szempontjából az ily házi berendezések készítésére szigorúan betartandó szabályok lépnek érvénybe, miért is különösen figyelmeztetnek úgy a villamos berendezést megrendelők, mint a villamos szereléssel foglalkozni óhajtó iparosok, hogy ebbeli szándékukat bármely idevágó munkálat megkezdése előtt a városi világítási vállalat igazgatóságánál annyival is inkább jelentsék be, mert különben villamos berendezésük semmi szín alatt sem fog a városi hálózatba becsatoltatni, sőt szigorú bírságot tehetik ki magukat.

A városi tanács közhírré teszi, hogy a villamos áram ára rendkívül olcsóra határozott meg és pedig világításra 6 fillérben, géphajtásra, ipari célokra 2 és fél fillérben Hektowattóránként. Más szóval egy lámpa, mely újabb szerkezet szerint 50 gyertyafénnyel bír, óránként kereken 3 fillérbe kerül, a villamos motor pedig, kivált kisebb üzemeknél és iparosoknál, éppenséggel a legolcsóbb s hozzá a legkényelmesebb lesz mindennemű hajtóerő között. Ugy a világításnál, mint az ipari áram fogyasztásánál nagyobb fogyasztás esetén a szabályzat szerint igen jelentékeny engedmény biztosított.

Előrelátható, hogy ily kedvező feltételek mellett mind tömegesebben várható a villamos berendezések megrendelése, úgy, hogy később könnyen állhat be oly fokú munkatorlódás, hogy a berendezések nagyrésze el se készülhetne a villamos telep megindulásáig. Célszerű lesz tehát, ha a t. közönség már most megrendeli berendezéseit és ily célból mielőbb a városi világítási vállalat igazgatóságához, vagy annak Piac-utca 81. szám alatti üzlethelyiségéhez fordul.

Debreczen, 1907 július.

Városi tanács.

A másik hirdetményt a világítási vállalat bocsátotta ki a következő tartalommal:

A városi tanácsnak folyó július hó —-én kelt hirdetményével kapcsolatban a t. közönség tudomására hozom, hogy a villamos világítási és erőátviteli házi vezetékek és berendezések készítését a mai napon megkezdjük.

Midőn a villamos világítás, de különösen a villamos motor üzem rendkívüli előnyeire és olcsó voltára a közfigyelmet felhívom, egyszersmind felkérem mindazokat, kik a villamos áramot használni óhajtják, hogy a későbbi munkatorlódást elkerülendő, sziveskedjenek mielőbb hozzánk fordulni akár légszesz és villamos gyártelepünkön, akár Piac-utca 81. szám alatti üzlethelyiségünkben, hol egyszersmind mindennemű légszesz és villamos lámpák, csillárok, motorok és másféle berendezési tárgyak olcsó, szabott árakon kaphatók.

Felkérem továbbá azon iparos urakat, kik villamos szereléssel szintén óhajtanak foglalkozni, valamint azokat, kik ily magánvállalkozóval akarják berendezéseiket készíttetni, hogy munkálataikat annak megkezdése előtt nálam okvetlen jelentsék be, mert ellenkező esetben a világítási szabályzat rendelkezése értelmében berendezésük nem fog összekötteni a városi villamos hálózattal, sőt egyéb kellemtelenségnek is kiteszik magukat,

Debreczen, 1907 július.

Debreczeni Jenő,
gépészmérnök, igazgató.

4132/1907. B. M. sz.

Miniszteri rendelet.

A fordítási díjak megállapítása.

(Valamennyi törvényhatóságnak.)

F. évi január hó 3-án 8892/1906. eln. sz. a. kelt körrendeletem kapcsán¹ értesitem a törvényhatóságot, hogy a fordítási díjakat további intézkedésig a következő összegekben állapítom meg:

1. Minden hazai nemzetiségi nyelvről (német, tót, román, szerb, horváth, rutén) magyar nyelvre fordítva 2 K.
2. Francia, angol, orosz, bolgár és latinnyelvből magyar nyelvre fordítva 4 K.
3. Olasz, cseh, külföldi román és külföldi szerbről magyar nyelvre fordítva 3 K.
4. Egyházi (dalmát-vendből) szláv cyril betűkkel, illyr, morva, szlovén és lengyelnyelvről magyar nyelvre fordítva 3 K.
5. Spanyoloról magyarra 9 K.
6. Svéd, dán, holland és héberről magyarra és megfordítva 12 K.
7. Portugálból magyarra 10 K.
8. Töröknyelvből magyarra és megfordítva 20 K.
9. Görögből magyarra és megfordítva, a fordító felszámítása szerint díjazva azonban legkevesebb... .. 20 K.
10. Régi latin okmányoknak magyarra fordítása 6 K.
11. Magyarból, bármely hazai nyelvre fordítva 3 K.
12. Magyarból olaszra, külföldi román és szerb, morva, szlovén, lengyel, egyházi és illyrnyelvre fordítva 4 K.
13. Magyarból angol, francia, orosz és bolgárnyelvre fordítva 5 K.
14. Magyarból latinnyelvre 6 K.
15. Magyarból spanyolnyelvre 12 K.
16. A fordítások tört ivenként számíttatnak. Egy tört iv 4 oldalból áll, minden oldalon 30 sorral és minden sor 8 szótaggal. Ha valamely fordítás ritkábban van írva, vagy kevesebb sort tartalmaz, akkor a fordítási-díj, az érvényesítést eszközölő belügyminiszteri számvevőség által aránylag leszállítatik.
17. Ha a fordítás több oldalra terjed, az utolsó oldal csak akkor számít, ha legalább is 10. sort tartalmaz, feltéve, hogy a megelőző oldalakon a megkivántató 30 sor 8 szótaggal megvan.
18. Ha a fordítás csak egy oldalra terjed, tekintet nélkül a sorok számára $\frac{1}{4}$. ivnek számíttatik.
19. Nehezebb szövegű fordításokért, pl. törvényszéki végzések, szerződések, egyházi, zsinati és kongresszusi jegyzőkönyvek, végrendeletek stb., valamint a „sürgősek”-nek jelzett ügydaraboknál ivenként 1 (egy) koronával több jár.
20. Összehasonlításokért (egyik nyelvről a másikra) egész ivenként 1 (egy) kor. munkadíj illetékes.
21. Sajtótermék olvasásáért (könyvek, röpiratok, füzetek stb.) nyomtatott ivenként 1 (egy) korona, az erről teendő jelentésért pedig az illető nyelvről megállapított fordítási díj jár.

Együttal felhívom a törvényhatóságot, hogy jövőre nézve kizárólag a lefordítandó okiratokat — a darabok számának megjelölése mellett — terjessze fel, mert az eddigi gyakorlat szerint, egész iratcsomóknak felterjesztése

¹ B. K. 1907. évf. 23. lapon.

csupán munkatöbbletet, kezelési nehézséget és felesleges idővesztést okozott.

Budapest, 1907. évi június hó 21 én.

Andrássy s. k.

31,963
IV. B. sz.

Kereskedelemügyi m. kir. Minister.

Valamennyi II-odfoku Iparhatóságnak.

Az ez időszert még érvényben álló 1874.: VIII. t.-c. s az annak alapján később kibocsátott miniszteri rendeletek semminemű vagy csak igen hiányos rendelkezéseket tartalmaznak arra nézve, hogy a hitelesítési eljárás alá bocsátható mérő eszközöknek minő szerkezettel kell bírniok. Ezen körülményből kifolyólag az egyes mérték-hitelesítő hivatalok eljárása között nincsen meg az egyöntetűség s ma az ország különböző részeiben különböző szerkezetre mértékeket és mérő eszközöket hitelesítenek, a szerint, amint azokat az egyes mérték-hitelesítő hivatalok hitelesíthetőnek ítélik, vagy nem. Ezért, s mivel jelenleg gyakran olyan mértékek is kerülnek hitelesítésre, amelyek elfogadhatóságához szó fér, ennél fogva azon körülményt, hogy valamely mérő eszköz eddigelé több helyütt hitelesítésre alkalmasnak találtatott a jövőre nézve, illetve a hitelesítés alá bocsátható műeszközök kellékeinek a mértékekről, ezek használatáról és ellenőrzéséről szóló 1907. V. t.-c. 17. §-ában nyert felhatalmazásom alapján, rendeleti uton leendő megállapítása alkalmával irányadóul nem vehetem.

Annak előrebocsátása mellett, hogy az új rendre való illetén áttérés alkalmával is a mérőeszközök gyártásával és forgalomba hozatalával foglalkozó vállalatokat lehetőleg minden anyagi veszteségtől megóvni kívánom s e végből, illetve az átmenet zavartalansága érdekében oly irányban is fogok intézkedni, hogy az eddigelé hitelesítésre bocsátott mértékek és mérőeszközök az 1907. V. t.-c. hatályba lépte után is még egy ideig hitelesíthetők legyenek: az ipari és kereskedelmi érdekeltség köréből származó adatok alapján első sorban azt kívánom megállapítani, hogy mily fajta, illetve mily rendszerű mértékek és mérő eszközök voltak eddigelé hitelesítéssel ellátva forgalomba hozhatók. Felhívom tehát az iparhatóságot, szólítsa fel az I-sófoku iparhatóságok útján a területén belül üzletleppel bíró mindazon iparosokat és kereskedőket, akik hossz mértékek, mérlegek, gázórák, kőolajmérő készülékek, areométerek, cukormérők készítésével, illetve ilyenmü — részben külföldön is készült — mértékeknek és mérőeszközöknek forgalomba hozatalával rendszeresen foglalkoznak, hogy az általuk gyártott, illetőleg forgalomba hozott és az 1874. VIII. t.-c. alapján hitelesítési kényszer alá eső bejegyzett méretekkel ellátott mértékek és mérő eszközeik szerkezeti rajzát részletes műszaki leirással együtt, melyben kimutató az is, hogy ugyanazon szerkezetek mily különböző nagyságokban, pl. mérlegek mily terhelhetőséggel, gázórák hány lángra stb. készítettnek, — jelen rendeletem keltétől számított négy hónapon belül egyenesen az állami központi mérték-hitelesítő m. kir. bizottságnál (Budapest, X., Köztemető-ut 20/a.) nyujtsák be.

Figyelmeztetendők továbbá az illető gyárosok és kereskedők, hogy azon mértékek és mérőeszközök, amelyeknek szerkezeti rajza és műszaki leirása a fent megállapított határidőn belül az említett bizottsághoz be nem küldetett, az 1907. V. t.-c. életbeléptével kizárólag az új normatívumok alapján fognak hitelesítésre alkalmas vagy alkalmatlan voltukra nézve elbíráltatni.

Budapest, 1907 június hó 26-án. Kossuth, s. k.

M. kir. Földmívelésügyi miniszter.

5240—eln. VIII. t. 1907. szám.

Valamennyi vármegye alispánjának és valamennyi törvényhatósági joggal felruházott város polgármesterének.

A hazai bortermelés érdekéken különös sulyt helyezek arra, hogy a mesterséges borok készítőinek és azok forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893. XXIII. t.-c. rendelkezései mindenki által szigoruan betartassanak.

E célból mindenek előtt szükségesnek tartom, hogy a közönség a legkiterjedtebb módon tájékoztatás az idézett bortörvénynek s e törvény végrehajtási rendeletének (1897. évi 53,850. sz.) különösen azon rendelkezéseiről, melyek a borkezelésre vonatkozó korlátozásokról és tilalmakról szólnak.

Ennél fogva mult év szeptember hó 1-én 7481. eln. sz. alatt kelt rendeletem kapcsán felhívom a címet, hogy az ez évi szüret megkezdése előtt intézkedjék az iránt, hogy az érdekeltek saját érdekükben a legkiterjedtebb módon leendő közzététel (hirdetmények, kidobolás) útján különösen arra figyelmeztetessenek, hogy a bortörvény és az idézett végrehajtási rendelet értelmében a mustba vagy borba, ugyszintén a már kész, kiejert törkölyborba vizet keverni bármily csekély mennyiségben is *felléllenül tilos*, hogy tilos a természetes bornak törkölyborral vagy gyümölcsborral való összekeverése (összeházasítása) is. A víz használata csak a törkölybor készítésénél van megengedve, de ott is csak az idézett végrehajtási rendeletben előirt korlátozással.

Figyelmeztetendők továbbá az érdekeltek arra is, hogy aki a tiltott módon készített vagy kezelt bort forgalomba hozza, vagy eladja, az az 1893. XXIII. t.-c. értelmében 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetetik, aki pedig a bort maga vizeli, vagy más tiltott anyaggal keveri, vagy a természetes bort törkölyborral vagy gyümölcsborral összekeveri, mint mesterséges bor készítője, 2 hónapig terjedhető elzárással és ezen felül még 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik s ezen kívül az illetőtől a tiltott módon készített vagy kezelt bor még el is koboztatik.

Budapest, 1907 június 26.

A miniszter helyett

Mezőssy,
államtitkár.

A magyar városi élet.

Irta: Wlassics Gyula dr.

Csodálkozás vett rajtam erőt, midőn egy különben mindnyájunk tiszteletét bíró magyar tudós, a Magyar Tudományos Akadémia egyik ünnepélyes ülésében nem is nagyon régen azt hirdette, hogy a vidék a nagy nemzeti eszmemozgalomtól és irodalmi áramlatoktól távol marad, hogy „odakinn bizonyos fásultság és közöny észlelhető, ami a művelődésre és közhaladásra csak ártalmas visszahatással lehet“.

Én a sötét szinezés helyett világosabb képet látok. Én nem látom sem a közönnyt, sem a fásultságot. Nem látom sem a nagy nemzeti, sem a művelődési érdekek iránt. Sőt bámulom, hogy aránylag igen rövid idő alatt mily hatalmas arányokban haladt a vidéki városok közművelődési élete. Mennyivel fogékonyabbá vált a művészet s irodalom kérdései iránt. Mindaz, ami a művelődési élet finomabb, színes és üde virága, melegágyra talál ma már nagyobb vidéki városainkban. Csak hasonlitsa össze valaki azt a művelődési

mozgalmat, amely ma járja át a magyar vidéki város életét azzal, amibe néhány évtizeddel ezelőtt merült ki annak művelődési élete. Az összehasonlítás eredménye fölemelő lesz. Ma a muzeumok, könyvtárak ügye, a képzőművészet, a zene a nagyobb vidéki város közművelődési életének tartalmát képezik.

Irodalmi társaságok tartják ébren a vidék nagy városiban is a magyar irodalmi érdekek ápolását. Az ugynevezett szabad tanítás minden eszközéhez szívesen nyulnak. Egyetemekért versenyeznek, kulturházakat emelnek, vagy ilyeneket a legkomolyabb és legkedvesebb gondoskodásuk tárgyává teszik.

Hol van a közöny, hol van a fásultság? Csak gazdasági életünk erősödjék, csak belterjes mezőgazdasági kulturánkkal párhuzamosan, iparunk, kereskedelmünk virágozzék, a magyar városok minden áldozatra készen állnak a művelődés nélkülözhetetlen feltételeinek megalkotásában. Hisz nyomasztó gazdasági helyzet mellett is igen sok városunk erejének végső megfeszítéséig iparkodik a városi élet művelődési feltételeit megteremteni. Azok vagy a pesszimizmus sötétlátói, — akik ezt tagadják, — vagy azok közé tartoznak, akik a művelődési élet fejlődésében nagy ugrásokat követelnek. Akik elfelejtik, hogy valamint a természetben, úgy az erkölcsi világrendben is a fejlődés törvénye az éres fokozatosságát követeli.

Az elfogulatlan bírálónak nincs oka panaszhangokat hallatni, ha tekintetét a magyar városi élet utolsó évtizedeinek fejlődési útjára irányozza. Hála Isten! Nem előről kell itt mindent kezdeni, csak erélyesen kell tovább dolgozni. Nemcsak a művelődési fejlődés szintája mutat folytonos és tartós emelkedést, de a nemzeti jelleg is évről-évre hatalmas erővel bontakozik ki.

Távol áll tőlem fárasztó adatokkal untatni a mélyen tisztelt közönséget, de nem lesz fölösleges emlékezésünk szárnyait felkötni és a távlatból egy pillantást vetni a magyar városi élet történetének lapjaira. Ott látjuk lelki szemünk előtt a magyarországi városok megalakulását. Tudjuk, hogy közéletük, műveltségük, joguk német eredetre vall. A betelepítés se volt nagyon szerencsés, mert ott a nagy alföldi síkságon telepítések alig történtek. Ellenben a határokon a német telepek egész sokasága huzódott délnyugattól északig, északról le Erdély délkeleti határáig. Ezek a városok minden izükben németek voltak. Annyira németek, hogy mint a városi élet egy szorgalmas tanulmányozója fölkiált, „a német városi polgárok annyira elhatalmosodtak, hogy a magyar elemet — ugyszólván — kizárják körükből.”

Ismerünk városi statutumokat, melyek igen nyíltan beszélnek. Ma már egy kiváló és a magyar hazafias érzésben tündöklő nagy vidéki városunkban még a tizenhatodik század végén alkotott szabályrendeletében a fajmagyarról, mint „Fremde Hungar“-ról van szó. „Hinneben soll auch Fürsehen geschehen, damit die fremden Hungaren auch mit Kaufen der Häuser in der Stadt nich zugelassen werden.“

Vagy olvassa el valaki Buda város régi ügyviteli szabályzatát, amely így szól: „Der Richter soll sprechen des ersten in deutscher Tzung und dernoeh in ungarischer Tzung.“ Így rendelkezik ugyanez a statutum a tanácsbeliekről, sőt az irnokokról is.

Nem szabad ugyan elfelejteni, hogy a fajmagyar nép hosszú ideig idegenkedett a városi élettől és ez még inkább lehetővé tette, hogy a városok nem válhattak a nemzeti élet oly tényezőivé, mint ezt Európa más államaiban tapasztalunk.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy Mátyás király halála után az egykor virágzó, de teljesen idegen városi élet nagy hanyatlásnak állott be. A nemesség féltékenysége a polgári rendre, a török hódoltság kora rombolólag hatott a városi életre.

A XVI. század közepétől kezdve, annak végéig számos törvényt is hoztak, melyek a városok jogállását kisebbitették.

1720 körül az ország legnépesebb városában sem élt több 16.816 léleknél. Ez Brassó volt.

Hasonlitsuk csak össze városaink mai polgári népességét, mai belső életét a nem is olyan nagyon távoli idők világával és látni fogjuk, hogy a magyar városok felszívó ereje nemcsak gazdasági jelentőségükre, de ma már a szellemi erők tömörülésére is visszavezethető. A különféle közművelődési intézetek, gyűjtemények, könyvtárak, képesárnyokok, iskolák a statisztikusok számadatokkal igazolt állítása szerint, a városi felszívó erő tényezőiként szerepelnek. A céltudatos kulturpolitika feladata, hogy megteremtse minden feltételt, mely a magyar városi élet szellemét erősítse. Meg is fogja teremteni. Annyi művelődési készséget, fogékonyságot, nemes hevületet, annyi egészséges érzéket tanusítanak városaink a közeli évtizedekben, hogy csak összefoglaló tervszerű vezetésre van szükség és a nagy eredmények elmaradhatlanok. Nem kulturintézmények egy helyre való merev összpontosítására van szükség, de a különféle városokban gyökeredző művelődési intézmények összefoglaló gondozására. A város szellemi életének — véleményem szerint — feltétlenül a saját talaján kell gyökeresnie. A nagy vidéki metropolisokban legyen valódi ott-hona a tudománynak és művészetnek. Legyen saját muzeuma, melyben gyökerét lelje a történeti hagyomány, a művészet, a képző- és iparművészet iránt táplált érdeklődés.

Nem olyan muzeumot értünk, mely csak megőrzi a régi idők tárgyait, hanem olyant, mely szakszerű tanításával és berendezésével a nagy sokaság művelődését könnyítvén meg, arra nemesítőleg, felemelőleg hat. Szükséges, hogy ezek a muzeumok minden izükben fejlesztő tényezői legyenek a nagy sokaság ismeretének, művelődésvágyának és izlésének.

Az ugynevezett szabad tanítás buzgó munkásai is legyenek első sorban a város tanárai, tanítói és tudósai. Ez nem gátolja, sőt elkerülhetetlenül szükségessé teszi a szerves összefüggést az ország egész területét átfogó szabad tanítási szervezettel. A tudományt műveljék a főváros mellett a nagyobb városok egyetemi színvonalra emelt főiskolái, állítsunk azokhoz méltó helyen és számban egyetemet, műegyetemet.

Aláírási felhívás.

Az Országos Tisztviselő Szövetség a m. kir. belügyminiszter ur ő Nmélt. 115,870|1906. szám alatt jóváhagyott alapszabályainak 2. §. 4. pontja értelmében céljával tüzte ki részvénytársasági alapon pénztintézet létesítését, mely első sorban a tisztviselők hitelügyeivel fog foglalkozni s azok szolgálatában főleg a személyhitel kultiválását tűzi ki célul.

Alapítók a Szövetség folyó évi április hó 21-én tartott közgyűlése határozmányaihoz képest ezen célt az »Országos Tisztviselő Szövetség Takarékpénztára Részvénytársaság« cég alatt, Bédapesten, létesítendő intézet alapításával kívánják megvalósítani.

A tisztviselőtársadalom régóta érzi egy olyan hitelintézet hiányát, mely a személyhitel kultiválását tűzi ki célul.

tisztviselőnek s érdekei szolgálatában talama is fenn-
tartását. A tisztviselők különböző osztályainak: állami-, tör-
vényhatósági-, pénzügyi-, egyházi- és magántiszt-
viselőknél kölcsönei igen terhesek. Nincsen eddig olyan
intézmény, mely a tisztviselők minden rétegét egyformán
részesítené az olcsó és méltányos kölcsön előnyeiben.

Az Országos Tisztviselő Szövetség ellenőrzése mellett
működő intézet minden tekintetben a tisztviselői érdekeket
fogja szem előtt tartani s a hitelnyújtásnál a legnagyobb
méltányossággal fog eljárni, a kellő gondosság szem előtt
tartásával. A takarékpénztár még a bank és takarékpénztár
üzletkörébe vágó mindennemű ügyletekkel is fog
foglalkozni, ami szintén a tisztviselői kölcsönök olcsóbbá
tételének céljait szolgálja.

A program sarkpontja: a tisztviselőtársadalom anyagi
érdekeinek megvédése. Ehez kéri a támogatást!

Egy részvény névértékét mindössze 20 (husz) koro-
nában állapították meg s ezen csekély összegből is csak
10 korona fizetendő be az aláíráskor. Ennélfogva minden
egyed, még oly csekély javadalmazású tisztviselő is rész-
vényese lehet ezen takarékpénztárnak.

Bizunk hazánk tisztviselőiben, hogy amikor saját anyagi
helyzetük megjavítását célzó intézmény megteremtéséről
van szó, egyikük sem fog habozni, hogy a cél elérése
érdekében tehetsége szerint közreműködjen.

A részvények jegyzésének határideje 1907 október
hó 10-ike.

Befizetési hely a Magyar pénzügyi központi hitel-
bankja Budapest (V., Báthory-utca 4.), hova befizetések
közvetlenül, vagy a m. kir. postatakarékpénztár útján,
végül nálunk a Debreczeni Első Takarékpénztárnál telje-
sítendők.

A helyi ipar pártolása.

Irta: Horváth Ede.

A hazai ipar fellendítésének és részben megteremtésé-
nek a jelszava talán a negyvenes évek óta nem hangzott
szerte az országban olyan meggyőzően, olyan következe-
tesen és olyan állhatatosan, mint most, mióta a Tulipánszövet-
ség—Magyar Védőegyesület kezébe vette ezt az elárvelt
ügyet.

Amikor a hazai ipar megteremtésének jelszavát halljuk
hangoztatni, mindig bizonyos önvádat kell éreznünk.
Hiszen volt és van nekünk évszázados iparunk. Csak az a
baj, hogy a külföldieskedés, az idegen termékek iránti elő-
szeretet és a hazai termékek iránt való elfogultság és elő-
ítélet oly mértékben kapott lábra hazánkban, amelyhez
hasonló példát a külföldön nem sokat találunk.

Nos, az iparpártolásnak éppen az a célja, hogy egy-
részt a közönség megismerje a hazai, illetve helyi ipar
értékét, másrészt, hogy az iparosnak alkalma legyen tu-
dását, életrevalóságát bemutatni, egyszerűen a fogyasztót a
termelőhöz közelebb hozni és megfordítva.

E kölcsönös megismerés folytán örömmel tapasztaljuk,
hogy a hazai ipar napról-napra nagyobb tért hódít.

A hazai közönség méltán és jogosan követelhet jó és
olcsó árut, de áldozatkészség nélkül, a feldolgozott anyag
és becsületes ipari munka értékeinek megismerése nélkül
sohasem fog ahhoz jutni.

A hazai ipar támogatására irányuló törekvésnek már
is van eredménye, amennyiben elértük a hazai iparosok
versenygését egymással.

Am győzzön a jobb, de a vásárolt ipari munka okvet-
lenül hazai legyen.

Ez a verseny pedig csak úgy lehet egészséges, a hazai
ipar csak akkor lehet fejlődésképes, ha elsősorban a helyi
ipart támogatjuk. Szinte megbecsülhetetlen célokot érünk
el ezzel. S mikor munkát adunk a helybeli iparosnak, tá-
mogatjuk vele a hazai ipart; emeljük az iparos önértékét
és munkája által megbecsüljük polgártársainkat; gyara-
pitjuk a jólétet és ezzel a község minden lakójának boldo-
gulását, mert hiszen nem mondunk ujjat vele, amikor itt
is megállapítjuk azt a régi igazságot, hogy az országban
maradt tőke forrásaiból jut minden célnak, pezsdülést idéz
elő, gazdasági fellendülés jár a nyomában és megszünteti
a társadalmi egyenlőtlenséget is. Sőt tovább megyünk.

A helyi ipar támogatásával, erőre jutásával és verseny-
képességének fejlettségével szoros kapcsolatban van magá-
nak az iparnak és kereskedelemnek társadalmi megbe-
csülése is.

Ha a nagyközönség, a kereskedők és az iparosok a
versenyképes helyi ipari cégeket állandó támogatásban
részesítik, ha továbbá a törekvő és tehetséges kisebb ipa-
rosokat az üzemi tőke felemelésében támogatják, e mellett
pedig állhatatosan keresik az üzletekben a helyi ipar ter-
mékeit, akkor az illető város lakossága nagy hazafias
missziót teljesített.

Hirek.

— Személyi hir. Kovács József polgármester sza-
badságáról megérkezvén, a város ügyeinek vezetését a hé-
ten átvette.

— Jóváhagyás. Debreczen sz. kir. város 1907 április
12-én tartott bizottsági közgyűlésében tiz tanyai iskola
felépítését határozta el és ennek fedezetére a nagy kölcsön-
nek még fel nem használt részéből százezer koronát szava-
zott meg. A belügyminiszter ezen határozatot jóváhagyta.

— A nyomdai szabályzat tárgyalása. A jog- és
pénzügyi bizottság f. hónap 19-én tárgyalta az új nyomdai
szabályzatot. Ez alkalommal megállapították a nyomdai
személyzet javadalmazását és pedig a nyomdaművezető
2400 kor. fizetést, 600 kor. lakáspénzt és öt évenként 100
kor. korpótlékot; a könyvvezető 2000 kor. fizetést, 400 kor.
lakáspénzt és öt évenként 100 kor. korpótlékot kap, azon-
kívül az előbbi a tiszta haszon 3, az utóbbi 2 százalékját
kapja. Az állandósított műszaki személyzetet a városi tanács
életfogytiglan választja és a tiszta haszon 4 százalékában
részesülnek és nyugdíjjogosultak, míg az ideiglenes alkal-
mazottak a tiszta haszon 1 százalékát kapják.

— Valami a városatyákról. Több ízben szóvá tettük
már, hogy az egyes szakbizottságok tagjai nem a legbuz-
góbban teljesítik elvállalt kötelességüket. Így esik meg
aztán, hogy a közgyűlések előkészítésére kiadott ügyek
későn tárgyaltnak le és ennek következtében a közgyű-
léseket nem lehet a rendes időben megtartani. Az egyes
bizottságokba való beválasztás a bizalom eredménye és
kétségkívül megtiszteltetés, ezzel szemben tehát a szak-
bizottság tagjának talán kötelessége, hogy az üléseken
megjelenjen. Miért lehettek jelen nagy elfoglaltságuk dacára
például Márton Imre, Tüdös János dr. és Juhász Ignác
vagy Fejér Ferenc dr. vagy Márk Endre és Nagy Sándor?
Bizonyára magán ügyeik szenvednek a bizottságokban
töltött idő alatt. Egyes bizottsági tagok valóságosan
szomjaznak a szakbizottságba történt beválasztásukat
és mikor dolgozni kellene a város érdekében, távol
maradnak a közügyek intézésétől. Akik nem akarnak
résztvenni a kétségkívül fárasztó üléseken, adják be
lemondásukat és adjanak helyet azon városatyáknak,
akik nagyobb buzgalommal honorálnák a megtisztelő bi-

zalmat. A városi tanács elég korán kiadja az egyes fontosabb dolgokat véleményezésre az egyes bizottságoknak, ezeknél azonban igen sokszor megrekednek a tagok részvétlensége miatt. Már pedig a közigazgatásnak nemcsak jónak, hanem gyorsnak is kell lenni, ez azonban csak akkor érhető el, ha a tanács mellett az egyes bizottságok is dolgoznak.

— **A rendőrség figyelmébe.** Felkérjük rendőségünket a bérkocsi állomások nagyobb ellenőrzésére, mert különösen a Bika előtt levő bérkocsi állomás melegebb napokon tűrhetetlen büzt áraszt. Miért nem locsolják a bérkocsisok a bérkocsi állást? Ez így van mindenütt a világon. Ugyancsak szóvá tehetnénk a bérkocsik tisztátalanságát és a lovak gyarlóságát. Nehány évvel ezelőtt Debreczen híres volt bérkocsijairól, most azonban elaggott, nyugalomra-vágyó gebéket látunk disztelen kocsikba befogva.

— **A jog- és pénzügyi bizottságból.** A jog- és pénzügyi bizottság folyó hó 17-én ülést tartott Vecsey Imre főjegyző elnöklésével. Az ülésen Komlóssy Arthur bizottsági tag azt az indítványt tette, hogy vétessék be a most módosítás alatt levő szabályrendeletbe, hogy az a bizottsági tag, aki háromszor nem jelenik meg az üléseken, elveszti bizottsági tagságát. — Mártonfalva község község-háza és jegyzői lak építésére 300,000 darab téglát kért. A bizottság felkérte a községet, hogy előbb mutassa be az építési tervet. — Majd letárgyalták a városi nyomdai szabályrendeletet azzal, hogy jövőben a városi nyomda a város minden nyomdai szükségletét önköltségen állítja elő.

— **A drágasági pótlék ügye.** A belügyminiszter a közgyűlés által a folyó év második felére megszavazott drágasági pótlékre vonatkozó határozatot jóváhagyta.

— **A tizenkettedik gyógyszertár.** Éppenséggel egy tucat patika van tegnapról kezdve Debreczenben. A belügyminiszter ugyanis a XII-ik gyógyszertár felállításának jogát Aranyi S. Árpád gyógyszerésznek adományozta. Az új gyógyszertár a Miklós-utcai részen lesz felállítva.

— **Árvay Béla dr. halála.** A legbensőbb részvétellel adunk hirt Árvay Béla dr. ügyvéd haláláról. Nagy tudásu, kedves modoru, művelt lelkü, meleg szívü ember hunyt el benne. Élete legszebb szakában támadta meg szervezetét a betegség és végigvezetve a nemrég erős férfit a szenvedések Kálvária útján, elragadta szeretetei köréből. Temetése nagy részvétellel ment végbe. Adjon az ég vigasztalást gyászba borult családjának, az elköltözöttnek pedig csöndes pihenést.

— **A muzeum szervezeti szabályzata.** A jog- és pénzügyi bizottság f. hónap 19-én tartott ülésében tárgyalta a muzeum szervezeti szabályzatát, melyet legközelebb ismertetni fogunk.

— **Adózók figyelmébe.** Az 1907. évi tőkekamatadó és 1905. évi általános jövedelmi pótdadó kivetési lajstromok elkészülvén, azt 1883. évi XLIV. t.-c. 16. §-a értelmében folyó évi július hó 16-ik napjától július hó 25-ik napjáig a városi adóhivatalban 8 napi közzemlére lesznek kitéve. Miről az adófizető közönség oly felhívással értesítettik, hogy ezen lajstromokat említett helyen a hivatalos órák ideje alatt bármikor tekinthet meg és ha a kivetés ellen alapos kifogásuk volna: felszólalásaikat a városi adóügyosztálynál 15 nap alatt annyival is inkább adják be, mivel e tárgyban később beérkező panaszok figyelembe vételni nem fognak.

— **Közigazgatási bejárás.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter értesítette a város közönségét, hogy a debreczen—hajdusámsoni h. é. vasut részvénytársaságnak előterjesztett kérelmére a hajdusámson—nyirbátori h. é. vasutnak, valamint rövid uton tett előterjesztése alapján a

debreczeni helyvasut közt létesítendő új összeköttetésének közigazgatási bejárását elrendelendőnek találván, annak megtartását dr. Dubszky Alfréd műszaki tanácsos ur vezetése alatt elrendelte és az eljárás megkezdésének idejéül f. évi július hó 24-ik napjának d. e. 9 óráját, összejöveteli helyül pedig Debreczen sz. kir. város városházának tanács-termét jelölte ki.

— **Pusztaszer vagy Árpád megye.** Szeged sz. kir. városban mozgalom indult meg Szeged székhellyel egy ily megye szervezésére. A szegediek Pusztaszer vagy Árpád megyének óhajtják elnevezni az új megyét.

— **Arad az iparért.** Arad sz. kir. város törvényhatósága az ujonnan alapítandó gyárak részére, mint általános kedvezményt ingyen telket és 12 évi adómentességet biztosított. Ugyancsak így cselekszik Eger város is.

— **Besztercebánya sz. kir. város dicsérete.** Besztercebánya sz. kir. város 1906. évi jelentéséből arról győződünk meg, hogy a város közönsége a legnemesebb módon gondoskodik tisztviselőiről, segéd- és kezelőszemélyzetéről. Keresztülvitte ugyanis az egész vonalon a fizetésrendezést és arról így emlékszik meg a jelentés:

„Nagy hálára kötelezte le a városi képviselőtestület a saját tisztikarát és alkalmazottait, midőn dr. Fűles Béla elnöklete alatt kiküldött bizottság javaslatát elfogadva, az összes városi alkalmazottak járandóságát az állami és törvényhatósági alkalmazottakhoz azonos módon s a változott megélhetési viszonyoknak megfelelő mértékben rendezte és véglegesen megállapította. Mint a haladás más terén, úgy itt is büszkén vallhatjuk, hogy városunk az elsők sorában foglal helyet, mert bizony nagyon sok város van, ahol ezzel a kérdéssel csak most kezdenek foglalkozni.“

A város azonban még egyéb előnyöket is nyújt a tisztviselőinek. Nevezetesen a fát a városi faraktárból előállítási áron kapják. A rendőrök és tűzoltók élete és testi épsége a város költségén balesetek ellen biztosított. Végül az összes tisztikar, segéd- és kezelőszemélyzet az alapfizetés 2%-át kapja irodaátalány címen előleges évnegyedi részletekben. Ebből az összegből az illetők kötelesek irodai szereiket beszerezni, kivéve az összes papírneműeket, világítási és leltári irodai tárgyakat.

Tanuljunk Besztercebányától!

— **Az aranka irtása.** Darányi földmívelésügyi miniszternél több gazdasági testület lépéseket tett, hogy az aranka irtása tekintetében újabb és hatásosabb intézkedések tétessenek. A miniszter ennek következtében felhívta a gazdasági tudósítókat, utasította a fenhatósága alatt álló hivatalokat és tanintézeteket, az összes vándor- és szaktanítókat, szőlőszeti és borászati szakközvegeket, az állami rovarfajta állomást, hogy tegyenek jelentést az aranka elterjedéséről s a miniszter oda ki fogja küldeni a m. kir. magvizsgáló, a m. kir. növényélet és kórtani állomás szakközvegeit, akik a gazdáknak az irtásra utmutatással fognak szolgálni és egyuttal a hatóságok eljárását is ellenőrzik. Intézkedett a miniszter az iránt is, hogy a felsorolt állomások szakközvegei az eladásra kerülő lóhere és lucerna magvak közforgalmát ellenőrizzék és azokból mintákat vegyenek

Szerkesztői üzenetek.

B. S. Helyben. A beküldött cikkely későn érkezett. Méltóztassék bennünket a hivatalos órák alatt meglátogatni, mikor is a továbbiakat megbeszéljük.

Hevesmegye. A lapot megindítottuk újból és az elmaradt számok elküldésére a kiadóhivatalt felkértük.

Tisztviselő. Több alkalommal megirtuk már e helyen, hogy a fizetésrendezésről nem cikkezünk, csak akkor, ha a javaslat kezünkben lesz. Megnyugtathatunk azonban a tekintetben, hogy a javaslat a szervezeti szabályzat módosításával együtt a szeptemberi közgyűlés elé kerül. Addig tehát várjunk, amit annyival is inkább megtehetünk, mivel az közmegegedésre lesz megoldva.

F. Gy. Szatmár. Levelet, de leginkább cikkelyt várunk.

Városatyja. Most van tárgyalás alatt. A javaslat jó és a gyakorlatban be fog válni. Annak idején közölni fogjuk egész terjedelmében.

Kiváncsi (B. G.) A cikkely írója nem hatalmazott fel bennünket nevének elárulására. Így tehát óhajtását nem teljesíthetjük.